

[Transcript] DS Vandaag / Extra. Wat hoopt Hamas te winnen met deze nietsontziende aanval?

Dit is Vandaag, de dagelijkse podcast van de Standaard.

Ik ben Alexander Lippenveld.

Meer dan duizend dodenvielen er al aan beide kanten,
sinds Hamas zaterdag een grootscheepse aanval lanceerde tegen Israël.

En het einde van het geweld is nog lang niet in zicht.

Hoe kan het dat Hamas Israël zo totaal verraste?

Wat hoopt Hamas hierbij te winnen en vooral,
maakt dit geweld een totaal uitzichtloze situatie,
niet nog veel uitzichtlozer.

MUZIEK

Jorgen de Kok, buitenland correspondent, bebellen je in Beirut, in Libanól.

Buurland van Israël natuurlijk.

Je kent het conflict tussen Israël en de Palestijnen.

Door en door volgde het al jaren voor onze krant.

Maar ik neem aan dat je zaterdagochtend toch net zo verrast was
door de aanval van Hamas als Israël zelf.

Ja, net zo verrast, zoals iedereen.

Er waren die ochtende eerst veel raketten geschoten.

Zelfs dat zagen we eigenlijk niet aankomen.

Normaal gezien zit er een soort van opbouw in zo'n alweer-en-gaza-conflict.

Maar dan het grote nieuws was natuurlijk dat Hamas iets deed
wat ze eigenlijk nog nooit hebben gedaan.

Namelijk die onderde stijders Israël binnen het sturen,
die enorm bloedig de werk zijn gegaan in het wilde weg.

Burgers, vooral burgers, zijn begonnen te doden.

Ook soldaten natuurlijk die in de weg stonden.

Dan nog nieuw is dat dit 48 uur later nog altijd niet volledig is opgelost.

48 uur later zitten er nog altijd Hamas-trijders binnen Israël te vechten
tegen het Israenische leger.

Dus het is eigenlijk in de hele geschiedenis van het conflict
een compleet ongezien situatie met een enorm goge dode tol.

Ja, inderdaad, op maandagochtend,

wanneer we het opnemen, al meer dan duizend honderd doden, geloof ik,
aan beide kanten samengeteld,

is het nu de eerste keer dat het conflict zich

op deze manier, op deze schaal,

op echt Israëlische bodem plaatsvindt?

Wel, zeker op deze schaal.

Je hebt in de jaren 90 bijvoorbeeld de bevaamde aanslagen
op de autobussen in Jerusalem en Tel Aviv.

Dus het is niet de eerste keer dat er geweld is
op die bodem van hoe Israël is gesticht in 1948.

Er hoort nu vaak ook de vergelijking gemaakt

[Transcript] DS Vandaag / Extra. Wat hoopt Hamas te winnen met deze nietsontziende aanval?

met de Yom Kippur oorlog van 1973,
ook omdat hij deze week exact 50 jaar geleden is.
Toen vielen Egypte en Syrië Israël aan,
maar die aanvallen die gebeurden op de Sinai-Woesten,
die Israël zes jaar tevoren had veroverd op Egypte
en op de Golan Hoogten, die Israël ook zes jaar tevoren had veroverd op Syrië.
Dus dat was de laatste grote aanval, militaire aanval,
maar die vond dus niet vooral plaats
op die Israëlische bodem sinds 1948.
Dus zowel de schaal als de locatie eigenlijk is zeker nieuw.
En hoe heeft Hamas die aanval dan gelanceerd?
Daar zijn video's van, tegenwoordig zijn er van alles video's.
Dus eerst hebben ze die rakettenregen uitgestuurd.
Nu die Hamas raketten die zijn niet erg doelgedicht
of zwaar explosief, maar het waren er veel.
En tegelijkertijd, daar zijn ook video's van,
hebben ze bijvoorbeeld de bekende grenspost Ereds aangevallen.
Daarbij moet je je voorstellen van ja, enkele tientallen Hamas-treiders
die plots een grenspost overrompelen.
Die grenspost kent elke diplomaat en geomedewerker
en ook journalist die Aligaza is geweest.
Ik ook dus.
Dat is eigenlijk een soort van militaire voortum
met lange gangen, met hekken, met hoeken,
met meervoudige Israëlische soldaten.
Zie je daar?
Want die zijn verdekt opgesteld
op de schuttersraampjes.
Je ziet in de video's hoe Hamas zich daar binnen vecht
en voorbij die aanwezige soldatenvecht.
Er zijn tegelijkertijd met bulldozers,
weken rond Gaza zijn doorbroken
en Hamas heeft letterlijk een stormloop ingezet
met pickup trucks voorbij die Israëlische linies
waarvan we dachten dat die zwaar bemant en zwaar belapend zouden zijn.
Wat op die dag dus blijkbaar veel minder het geval was
dan je zou verwachten.
Eén van de redenen die wordt aangehaald
is dat het grootste deel van het Israëlische leger
op de westelijke Jordaans over zat.
Zoals deze week was een Joodse feestweek
het feest van de tabernakels.
Viel vrijdag zaterdag.

[Transcript] DS Vandaag / Extra. Wat hoopt Hamas te winnen met deze nietsontziende aanval?

De huidige Israëlische regering zet erg in op die kolonisatie van de Palestijnse westovers via de kolonies die daarin liggen als zijn volgens internationaal recht. En die kolonisten zijn hoelangrogen wel dadiger en actiever tegen de Palestijnse burgerbevolking op de westover. Moeten dan worden beschermd als Joodse Israëliësch door het Israëlische leger. En daar was het Israëlische leger dus mee bezig. En het zijn schrijnende verhalen die je hoort van Israël probeerde in die eerste uren dan toch soldaten naar die grensstrook te krijgen. Soldaten stroomden ook zelf toe. Maar kwamen dan vast te zitten op bepaalde verzamelpunten waar er gewoon geen transport was om hen verder te brengen naar die brandhaarden waar de Amazgidders waren. Intussen kwamen er uiteraard massaal veel noodoproepen binnen van Israëlische burgers die zich verscholen in hun huizen, in gemeentes die werden aangevallen en die gewoon uurlang geen ulp hebben gekregen. Israël wist van vele burgers in nood waar ze zaten, maar kreeg gewoon zijn leger niet te plaatsen. Dat slaat het hele beeld eigenlijk aan delen van dat de almachtige Israëlische legers er blijkt dat Hamas erin geslacht is en te pakken op een moment dat ze niet aan het opletten waren, onvoldoende troepen daar te plaatsen hadden ontgaan, ze waren te hard bezig op de west over. En Israël heeft plannen voor alles en toch was er voor dit blijkbaar geen plan. Nee, je haalt die burgers al aan. We hebben wel heel aangrijpende beelden gezien van mensen die gegijzeld werden afgelopen weekend. Waarom doet Hamas dat? Je kan vermoeden dat dat eigenlijk zo wat het eerste objectief van Hamas was bij die aanval misschien hadden ze er zelf ook niet op gerekend dat het zo relatief gemakkelijk zou gaan. Ze zijn op sommige plekken tot 20, 25 kilometer van het Israëlische rondsgebied binnengedrommen. Voor Israël liggen Israëlische gevangenen altijd zeer gevoelig. Israël heeft zo'n te gebruikelijke politiek van niemand wordt achtergelaten.

[Transcript] DS Vandaag / Extra. Wat hoopt Hamas te winnen met deze nietsontziende aanval?

In het verleden zijn er al eens 1.000
Palestijnse gevangenen ingewisseld voor één Israëlische soldaat.
Soms wordt er onderhandeld
over het stoffelijk overschot van Israëlische soldaten.
Dus dat Hamas er nu in één klap ingeslaagd is,
we weten het exacte cijfer,
nu wordt gezegd een honderdtal het kunnen er meer zijn.
Ineens honderd gijslaarste gelijk te pakken,
dat was denk ik cruciaal in hun berekening
om een soort van machtspositie te creëren
waardoor de Israëlische regering wel met hen moet onderhandelen.
Of dat gaat gebeuren is nog een heel andere vraag.
Ja, er zijn ook veel mensen gewoon neergeschoten.
Ja, enorm veel.
Dus maandag ochtend tellen we al 700 doden
en er komen er nog bij.
Nu minder omdat er nog lijken worden gevonden
op plekken waar het leger voor die nog niet was.
Maar er zijn veel zwaar gewonden.
Dus Hamas heeft deze aanval op de meest brutale
niets ontzien de manier mogelijk uitgevoerd.
Ze zijn in het wilde wesje.
Alles wat bovenop begint te schieten.
Hoe reageerde de Israëli zijn ze totaal geschokt?
Er eerst nog altijd een totaal schok.
Ze worden nog elke ochtend wakker
met het idee van dit kan niet echt gebeurd zijn.
Hoe is dit mogelijk en hoe is zo iets kunnen gebeuren?
Dus hoe is ons dat allemaal kunnen overkomen?
De roep om vraag is natuurlijk groot.
Maar in de eerste plaats is er ook
grote bezorgdheid over die vermisten
die waarschijnlijk gevangen zijn en al in Gaza zitten.
Mensen proberen nog altijd,
dat merk je ook van een overzicht te krijgen
op wat is er nu eigenlijk gebeurd
en wat kunnen wij nu doen
en wat kunnen de gevolgen daarvan zijn.
Dus het is nog altijd ergens zo iets
proberen dat nog altijd te bevatten.
Hoe krijgt Hamas dit voor?
Mekaar tegen Israël,
een van de meest geavanceerde legers ter wereld

[Transcript] DS Vandaag / Extra. Wat hoopt Hamas te winnen met deze nietsontziende aanval?

met affeersystemen en wat dan nog gesteund wordt de Amerikanen.

Hoe is hem dat gelukt om Israël zo te ontvruchten?

Dat is uiteraard de handvraag eigenlijk

en het eerste waarover iedereen het eens was

was van wat een kolossaal vallen

van dat israëlnische inlichtingenapparaat.

Israël kent elke vierkante meter van Gaza.

Ze houden het voortdurend in het oog.

Ze hebben espionage software,

ze hebben drones in de lucht,

ze luisteren iedereen af,

hebben informanten van binnenuit,

het zij gedwongen, het zij betaald.

Dus dat inlichtingenapparaat, daar is Israël

beroemd voor een berucht voor de Mossad,

de Shin Bet.

Je hebt camera's op elke hoek van elke straat,

op elke paal rond Gaza

en toch zagen ze dit

wat waarschijnlijk minstens enkele maanden

aan voorbereidingstijd heeft moeten nemen.

Toch zagen ze dit dus absoluut niet aankomen.

Krijgt het aan jouw kritiek, de premier van Israël?

Dat is een beetje een complexe situatie denk ik.

Je ziet duidelijk,

een deel van het publiek was al heel erg tegen hem,

er hoort al eigenlijk sinds januari

sinds het begin van zijn nieuwe extreemrechtse regering,

wordt er al massaal betoogd tegen hem en zijn regering.

Bij dat deel van het publiek voel je toch

dat ze denken van, ja, kijk, daar zitten we met onze

meest nationalistische, extreemistische regering ooit.

En toch is dit gebeurd,

terwijl zij aan de macht waren

dat extreemrechtse kabinet staat voor

israëlnische kracht,

paldadigheid in de praktijk vaak,

maar net deze regering heeft zich compleet laten verrassen.

Deels om politieke redenen,

omdat het leger ingezet moest worden

voor de favoriete projecten van extreemrechtse regering,

namelijk die colories op de Palestijnse westen over.

Dus dit woord hem kwalijk genomen,

[Transcript] DS Vandaag / Extra. Wat hoopt Hamas te winnen met deze nietsontziende aanval?

Israël heeft ook een traditie van zo'n mega-krisis
achteraf uitgebreid te onderzoeken
met onderzoekscommissies en zo.
Dus hij gaat hier nog worden op hoorde afgerekend
bij een ander deel van het publiek
dat voor net een jaus likhout en de extreemrechtse partijen
heeft gestemd,
hoor je dan weer het verwijt van, ja,
het feit dat Israël niet eens gezint was
dat al die honderdduizenden
de hele tijd tegen de regering stonden te betogen,
dat heeft bijgedragen tot onze zwakte
en een beeld van interne verteeldheid.
En daar heeft Hamas van geprofiteerd.
Die twee kampen zijn enorm uit elkaar gegroeid
in dat voorbije jaar.
En ik denk ook niet
dat die nog terug tot een eensluimende conclusie kunnen komen.
Wat hen wel vredigt, is de Roep om Vraak.
Hoe kan die Vraak eruitzien?
Die is al begonnen, natuurlijk.
Wat is blijven functioneren?
Zaterdag is de Israëlische luchtmacht.
Dus die is zaterdag onmiddellijk beginnen te bombarderen.
Die bombardementen,
we horen daar eigenlijk relatief weinig over.
We zien wel beelden natuurlijk van hele torengebouwen
die in elkaar storten.
Die bombardementen,
waarmee Israël dan zegt
dat het Hamas doel weten viseerst,
die verlopen blijkbaar nu al,
sinds zaterdag erg ruw,
die doodentool inga,
zelf van boven de 300.
Een cijfer dat ongetwijfeld verder snel zal oplopen.
Die is al hoog
in die korte tijd,
sinds zaterdag ochtend.
Dus Israël gaat blijven bombarderen
tot ze eigenlijk terug hun landen onder controle hebben.
Eerst moeten die laatste Hamas brandhaarden
en de heerische bodem worden uitgeschakeld.

[Transcript] DS Vandaag / Extra. Wat hoopt Hamas te winnen met deze nietsontziende aanval?

Dan moeten grens opnieuw worden in handen genomen, versterkt.

En dan, op dat moment,
maar dan kunnen we gerust een week later zitten,
zal Israël voor de vraag staan van
gaan we nu ook met grondtroepen binnenrukken
om Hamas volledig te onthouden
of niet.

Dat zou een kostelijke operatie zijn.

Want we weten uit het verleden
Israël kan oorlog voeren vanuit de lucht
als er grondtroepen binnentrekken, zoals in 2014,
in zekere mate is gebeurd.

Dan verliezen ook zij soldaten
Hamas kent Gaza door en door
en nog net iets beter dan Israël.

Dus dat zijn keuzes waarvoor Israël
in de komende week komt te staan.

Over Hamas kan je nog even schetsen
wat voor een groepering dat juist is.

Ja, dus Hamas is een islamistische organisatie
die eigenlijk voortkomt uit de internationale
moslimproederschapfamilie,
dus zeer conservatieve moslims.

Ze zijn begonnen in de jaren tachtig
eigenlijk als een tegengewicht
voor de toonmalige Palestijnse PLO
die zij te zwak vonden.

De PLO bekommt in die jaren toegevingen
te doen aan Israël, precies
tot dat onderhandelingsproces te komen
dat dan de Oslo Vredesakkoorden heeft opgeleverd.

Dat was met Jasser Arafat, die kennen allemaal.

Met Jasser Arafat, ja.

Dus Hamas is eigenlijk opgericht
als tegenbeweging tegen de PLO
omdat hij in m'n ogen te soft was geworden.

Merkwaardig daar aan van het huidige standpunt is
Israël bekeek die vroege Hamas met zeer veel sympathie
omdat eigenlijk vanuit de overweging
de vijand van mijn vijand is misschien wel niet mijn vriend,
maar daar kunnen we wel iets mee.

Dus hoe zwakker de PLO werd,

[Transcript] DS Vandaag / Extra. Wat hoopt Hamas te winnen met deze nietsontziende aanval?

hoe minder toegevingen Israël moest doen
aan die secularen, nationalistische PLO.
Dat is natuurlijk zoals dat vaak gaat
met zulke verhalen.
Denken aan de Amerikanen
en de jihadisten in Afgaan is dan
kan dat soort van dingen als een bomberang terugkeren.
Dus Hamas is sterker geworden
heeft zich dan heel erg gemengd
in de jaren 90 in het politieke debat
rond de Oslo Akkoorden
niet door deel te nemen aan die onderhandelingen
maar door bomanslagen te plegen in Israël
en zodat vredesproces onderuit te halen.
En wat de 2,2 miljoen Ghazanen daarvan denken
dat is voor Hamas niet zo relevant
er is geen tegenkracht voor Hamas in Gaza
en op de westelijke Jordaanover
heb je nog altijd die Palestijnse autoriteit
onder president Mahmoud Abbas in Ramallah.
Er zijn al vele, vele jaren geen onderhandelingen
meer met de israelische regering
omdat de israelische, opeenvolgende israelische regeringen
blijven bezig om dat grondgebied in te palmen
via de colonies wat eigenlijk Palestijnen toe behoort.
Dus je zit eigenlijk met politiek
onder de Palestijnen met een complete padstelling
en in Israël met een groeiend extremisme
dat wat mainstream is geworden
en dat duidelijk blijkt
dat de politiek van deze huidige regering
net aan jou, zeer brutaal, zeer poldader.
Van Israël weten we
dat ze veel buitenlandse steun krijgen
wordt Hamas ook gesteund vanuit het buitenland?
Dat is ook een van de grote vragen
die op dit moment de ronde doen
in de laatste maanden is het duidelijk
dat Iran een grotere rol speelt
in het hele gegeven van Hamas.
Iran probeert een anti-Israelische as op te zetten
en is er al in grote maat ingeslaagd
met de Shiits, Hezbollah in Libanon.

[Transcript] DS Vandaag / Extra. Wat hoopt Hamas te winnen met deze nietsontziende aanval?

En er is antoonbaar
een grotere toenadering tot Hamas geweest
in de laatste paar maanden
dat is geen gezonde situatie
omdat Iran heeft daar zijn eigen agenda
en het Iranse islamitische regime heeft er geen moeite mee
om Israël te bevechten tot de laatste Palestine
zolang het eigen regime in Teheran niet wordt gebombardeerd
door Israël.
En die toenadering tot Iran
kan meeverklaren waarom Hamas
nu plots in overdrive is gegaan.
Daarover wordt gespeculeerd.
Er zijn natuurlijk wel interne redenen
de absolute uitzichtloosheid van de Palestijnen
en Gaza in een bijzonder.
Maar die vermedelheid van deze operatie
daar zou je een hand van Iran kunnen inzien.
Wat hoopt Hamas hier nu bij te winnen, Jordan?
Want een oplossing voor het conflict dat al zo lang aansleept
lijkt nu nog verder af dan ooit.
Weet je, er lag al geen enkele oplossing op de tafel.
Dus als nu verder afliegt dan ooit, dat weet ik niet
in elk geval er ligt meer bloedvergeten in het verschiets
dan tevoren veel meer.
En er is er al veel bloedvergoten in dat voorbije weekend.
Hoe meer je over denkt, nadenkt hoe minder antwoorden
je eigenlijk op die vraag vindt.
Omdat je kan het verklaren als machtsvertoon van Hamas.
Waarop dan direct de conclusie volgt van
als Israël binnenkort half Hamas dood,
wat heb je dan bereikt met dat machtsvertoon.
Maar dat speelt zeker een rol.
Ze wilden iets spectaculairs doen
om zichzelf op de kaart te zetten.
Wat als je binnenkort niet meer op die kaart staat.
Ze weten ook hoeveel gijslaar ze ook hebben.
Israel zal bloedig terug slaan tegen die burgerbevolking
vooral in Gaza.
Ze weten dat ze onheil uitroepen over Gaza.
Toch hebben ze beslist om die operatie uit te voeren.
Je kan niet in het hoofd van zo'n leider van een islamistische groep kruipen.
Dus welke berekening daar uiteindelijk achter zit,

[Transcript] DS Vandaag / Extra. Wat hoopt Hamas te winnen met deze nietsontziende aanval?

denken ze echt dat met die gijslaars
dat ze Israel tot terughoudendheid kunnen aanzetten.

Misschien wel.

Of dat die berekening juist is,
dat moet nog blijken uitgehouden.

Jorgen, ook. Dank je wel.

Graag gedaan.

Dit was vandaag de dagelijkse podcast van de standaard.

Bedankt voor het luisteren.

Volg ons op Spotify, Apple podcast of één der welk ander podcast platform.

In onze gratis FDS podcast kan je niet alleen ons werk beluisteren,
maar ook de beste podcast tips terugvinden.

Alle credits van de podcast die je net woorde,
vind je op standaard.be, Schijne Streep podcast.

Reageren kan via podcastatstandaard.be.